

Friese agrarische sector cyberproof

De interventie richt zich op de digitale weerbaarheid van boeren in de provincie Friesland. Bij deze boeren wordt een scan afgenomen om in kaart te brengen hoe zij ervoor staan op het gebied van digitale weerbaarheid. Naar aanleiding van de uitkomsten wordt een adviesrapport opgesteld. Hierin staan concrete punten die de agrariërs kunnen uitvoeren om hun digitale weerbaarder te worden. Een ander onderdeel is het ontwikkelen van trainingsmateriaal voor het mbo-onderwijs.

Doelen:

digitaal weerbaar maken van de c.a. 2.000 boeren in de provincie Friesland. Met als subdoelen:

1. Het probleem van lage digitale weerbaarheid bij de branche aankaarten.
2. Het ontwikkelen van lesmateriaal voor het mbo.

Doelgroep: agrariërs in de provincie Friesland

Stakeholders

- Gemeente Leeuwarden (penvoerder)
- Mkb cyber campus (ontwikkelaar scan)
- LTO Noord Nederland
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- Ministerie van Justitie en Veiligheid; Platform Veilig Ondernemen (PVO)
- Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV)
- Politie
- ICT-security bedrijven uit de regio
- Friese gemeenten
- Regionale onderwijsinstellingen (NHL Stenden, Firda (ROC Friesland College en Friese Poort)), ontwikkelaar scans en studenten nemen de scan af.
- RIEC voor een mogelijke link naar ondermijning.

Verloop interventie

- Doelgroep en werving: het doel is om 2000 agrariërs te bereiken. De schatting staat op 30% van de agrariërs. Studenten hebben agrariërs goed kunnen bereiken en goede gesprekken kunnen voeren. De agrariërs zijn geworven middels de webinars die met LTO Noord zijn georganiseerd, het netwerk van LTO Noord en sessies die met PVO Noord-Nederland zijn georganiseerd. Verder is er een brief verstuurd naar agrariërs, is de interventie gedeeld in kranten, tijdschriften en op sociale media.
- Samenwerking: de samenwerking tussen de betrokken partijen is als positief ervaren.

Doel behaald?

Ongeveer 30% van de agrariërs is bereikt en het lesmateriaal is ontwikkeld. Hiermee is een deel van de doelgroep bereikt. Echter is het onduidelijk wat de effectiviteit van de interventie is op de digitale weerbaarheid van agrariërs, door het ontbreken van meetbare begrippen.

Succesfactoren

- Interventie sluit aan bij belevingswereld van de doelgroep, er is kennis van de branche en er worden vragen gesteld over het bedrijf.
- Inzetten van het netwerk (LTO): veel agrariërs zijn aangesloten bij LTO, waarbij een groot deel van de doelgroep bereikt kon worden. Agrariërs kunnen elkaar ook informeren over het belang van de thematiek.

Belemmerende factoren

- Huidige kennis over en noodzaak voor het thema: agrariërs zien niet altijd de noodzaak voor een goede digitale hygiëne. Er is ook niet altijd een bedrijfsopvolger, waardoor de noodzaak van digitale veiligheid niet wordt ingezien.
- Verschillende seizoenen: agrariërs hebben vaak in de zomer geen tijd om de scan te laten uitvoeren vanwege werkzaamheden.

Doorontwikkeling

- Ondersteuning bij implementatie van adviezen: agrariërs zouden hulp kunnen krijgen bij het implementeren van de aangereikte maatregelen.
- Scans jaarlijks afnemen om de digitale veiligheid te blijven waarborgen.

- De thematiek eerder aanreiken aan toekomstige agrariërs, waardoor draagvlak wordt opgebouwd.
- Veralgemening van de interventie. De interventie is nu gericht op de agrarische sector, maar kan ook in andere (mkb-)sectoren worden ingezet, omdat de opzet en thematiek voor meerdere sectoren relevant is.

Implementatie elders

De interventie kan in het land geïmplementeerd worden. Voorwaarden: De interventie kan toegepast worden in andere regio's, met de juiste personen. Dit zijn mensen die actief zijn in de branche en een ervaringsdeskundige, zodat iemand weet wat er speelt in de sector. Als de interventie in een andere gemeente wordt geïmplementeerd, is het noodzakelijk om de volgende punten mee te nemen:

1. de juiste netwerken inzetten om de doelgroep te bereiken;
2. de juiste tussenpersonen vinden die enerzijds weten wat er in de sector speelt. Anderzijds moeten zij de juiste kennis en kunde in huis hebben; en
3. de interventie moet voldoende en op meerdere kanalen gepromoot worden om de aandacht te trekken van de doelgroep.

Tips voor het opzetten van een cyberproject

Ga je aan de slag met dit of een ander cyberproject? Bekijk de [CCV-site voor een paar essentiële tips](#). Die informatie kan je helpen met een gestructureerd verloop van het cyberproject en een kwalitatieve evaluatie. Zo maak je echt verschil in cyberweerbaarheid.